

Hans Hedtofts tale ved Folketingets åbning

Taler

Hans Hedtoft
Statsminister

Dato

5. oktober 1954

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

I henhold til bestemmelsen i grundlovens § 38 påhviler det mig på dette første møde i det nye folketingsår at fremsætte en redegørelse for rigets almindelige stilling og for de foranstaltninger, som regeringen påtænker at søge gennemført i den kommende tid.

Denne redegørelse vil ikke kunne blive udtømmende i den forstand, at den vil omfatte alle de spørgsmål, som regeringen har sin opmærksomhed rettet imod. Det vil kun være muligt indenfor en rimelig tid at omtale sådanne forhold, som kan påkalde en mere almindelig interesse her i tinget og i befolkningen. Dette betyder tillige, at regeringen må forbeholde sig at fremkomme med lovforslag, selvom sådanne forslag ikke er omtalt i redegørelsen.

Regeringen vil fortsat følge den storpolitiske udvikling i verden og yde sin medvirken til at styrke det mellemfolkelige samarbejde til fredens bevarelse. Man vil støtte de bestræbelser, der udfoldes indenfor De Forenede Nationer og andre internationale organisationer for tilvejebringelse af international afspænding.

Nedrustningsspørgsmålet har været genstand for en indgående behandling indenfor De Forenede Nationer. Selvom det er en skuffelse, at der hidtil ikke er opnået et positivt resultat, må det dog anses for værdifuldt, at en åben meningsudveksling stadig finder sted. Det er regeringens håb, at det fortsatte arbejde på dette område [SIC] vil føre til enighed om en nedrustningsaftale omfattende alle våben og alle lande.

Det er regeringens overbevisning, at det ikke mindst skyldes forsvarssamarbejdet indenfor Atlantpagten, at freden har kunnet bevares i vor del af verden. Danmark vil fortsat yde sit bidrag til dette forsvarssamarbejde.

Regeringen lægger vægt på, at det politiske, kulturelle og sociale samarbejde mellem Atlantmagterne udvikles yderligere på det bredest mulige grundlag.

Regeringen har nøje fulgt de forhandlinger, der sidste uge har fundet sted i London med det formål at nå frem til en ordning, hvorefter Vesttyskland på grundlag af ligeberettigelse kommer til at yde sit bidrag til Vestens forsvar, samtidig med at der skabes garantier for, at Vesttysklands genoprustning ikke kommer til at danne udgangspunktet for en genopståen af tysk militarisme. Efter at Londonkonferencen nu er afsluttet med positivt resultat, vil hele dette for Vesteuropa så vitale problem komme til behandling i Atlantpagtorganisationens ministerråd.

Fransk-tysk forståelse og samarbejde i demokratisk ånd er efter regeringens opfattelse en væsentlig forudsætning for konsolidering og betryggelse af Vesteuropas fremtid. Det må derfor være magtpåliggende at nå til en løsning af Vestens forsvarsproblemer med både Frankrigs og Tysklands medvirken. En løsning bør efter regeringens opfattelse indebære en mulighed for, at der senere kan tilvejebringes en på frie valg baseret ordning af hele det tyske spørgsmål.

Det er regeringens hensigt fortsat at deltage aktivt i det arbejde, der udføres indenfor Det europæiske Råd. Den vigtigste af de mellemfolkelige overenskomster, der er blevet tilvejebragt indenfor dette råds rammer, er utvivlsomt konventionen til beskyttelse af menneskerettighederne, der trådte i kraft i september 1953.

Regeringen anser en højnelse af levestandarden i de underudviklede lande for at være af største betydning for det mellemfolkelige samarbejde og en fredelig udvikling i verden. Man vil derfor fortsat yde støtte til De Forenede Nationers program for teknisk bistand og iøvrigt bidrage til hjælpeaktioner på områder, hvor Danmark har særlige forudsætninger for at yde bistand.

På det internationale humanitære område har Danmark i lighed med tidligere år ydet statsbidrag bl.a. til De Forenede Nationers internationale børnehjælpefond, til hjælpevirksomheden for de arabiske flygtninge i Palæstinaområdet, til komiteen for europæisk ind- og udvandring samt til De Forenede Nationers flygtningehøjkommissærs fond for nødstedte flygtninge.

Efter at folketinget i maj 1954 har givet sin tilslutning til Danmarks medvirken

ved oprettelsen af et fælles skandinavisk hospital i Korea, er arbejdet på den praktiske gennemførelse af planen taget op.

Danmark har fortsat taget aktiv del i det omfattende internationale samarbejde på det videnskabelige, kulturelle og sociale område.

På det videnskabelige felt kan nævnes Danmarks tilslutning til konventionen af 1. juli 1953 om oprettelsen af en europæisk organisation for atomkærneporskning til fredelige formål. Det ventes, at konventionen vil træde i kraft i løbet af efteråret.

På det socialpolitiske område har Danmark indgået forskellige betydningsfulde aftaler med Den vesttyske Forbundsrepublik, med Storbritannien og med Finland, Island, Norge og Sverige.

Danmark har tilsluttet sig to midlertidige europæiske overenskomster om social sikkerhed, en konvention om social og lægelig bistand samt en konvention om ligestilling af eksaminer, der giver adgang til universiteter.

Blandt de under De Forenede Nationers auspicer tilvejebragte internationale aftaler, som er ratificeret af Danmark, skal særligt fremhæves konventionen om kvinders politiske rettigheder. Konventionen om flygtninges retsstilling, som Danmark som det første land ratificerede allerede i november 1952, er trådt i kraft den 22. april i år.

Ved ordning af forholdene for mindretallene på begge sider af den dansk-tyske grænse må vi ønske det princip lagt til grund, at mindretallene i konsekvens af demokratiets grundsætninger får frie og lige vilkår at virke under, og at de får adgang til en rimelig politisk repræsentation i forhold til deres talstyrke.

Den i 1953 gennemførte valgordning har givet det tyske mindretal i Sønderjylland større mulighed for at blive repræsenteret i folketinget. I den slesvig-holstenske landdag har der derimod ikke kunne skabes flertal for en ordning, der gav det danske mindretal mulighed for at blive repræsenteret. Den såkaldte 5 pct.-klausul har hindret det. Det kan ikke godtages som rimeligt, at de danske syd for grænsen med godt 42000 stemmer overhovedet ikke kan få nogen repræsentant ind i den slesvig-holstenske landdag. Regeringen nærer det håb, at de mange røster, der i Tyskland har rejst sig for en nyordning i

overensstemmelse med det princip, vi praktiserer i Sønderjylland, må overbevise dem, der hidtil har modsat sig en ændring af valgloven, således at mindretallet kan få en rimelig mulighed for repræsentation.

Det smukke og glædelige valgresultat for de dansksindede sydslesvigere den 12. september hilser vi som en troskabserklæring til de livsværdier, som det danske kulturarbejde i Sydslesvig repræsenterer. Til dette kulturarbejde vil vi fortsat yde vor støtte, og vi ønsker, at de bånd, som knyttes til vore landsmænd syd for grænsen gennem bekendelsen til den samme kultur og til de samme livsidealer, må styrkes i tiden, der kommer.

Det nordiske samarbejde er i det forløbne år på mange måder blevet præget af positive beslutninger, hvoraf nogle kan få skelsættende betydning. Dette gælder især de vedtagelser, der fandt sted på Nordisk Råds anden session i Oslo i august måned.

Regeringen er af den opfattelse, at det er af den største betydning for udviklingen i nordisk erhvervsliv og for dets konkurrenceevne udadtil, at der gennem et snævert økonomisk samarbejde mellem Danmark, Norge og Sverige skabes mulighed for, at Nordens erhvervsliv kan baseres på eet stort fælles marked. Udfra disse synspunkter gik man fra dansk side under Nordisk Råds forhandlinger ind for skabelsen af et fælles nordisk varemarked ved fjernelse af toldskrænker og restriktioner mellem de tre lande og oprettelse af en fælles nordisk toldtarif. Regeringen føler tilfredshed ved, at det viste sig muligt at samle bred tilslutning blandt rådets medlemmer fra alle de nordiske lande til disse synspunkter. I nær fremtid vil repræsentanter fra de tre landes regeringer mødes for at drøfte, hvorledes de principper, der opnåedes enighed om, bedst kan føres ud i praksis.

Under en rejse til Grønland har finansudvalget i sommer haft lejlighed til på nærmeste hold at gøre sig bekendt med, hvorledes de hidtidige bevillinger er blevet udnyttet. Samtidig er der for finansudvalget redegjort for de planer, der foreligger for den videre udvikling i denne del af riget. Ved drøftelser med de lokale grønlandske myndigheder har udvalget fået et førstehåndsindtryk af den grønlandske befolknings ønsker og mål.

Regeringen vil fortsætte arbejdet med ophjælpingen og udbygningen af det grønlandske samfund i takt med rigets økonomiske evne. Arbejdet med effektivt

at bekæmpe epidemiske sygdomme og tuberkulose vil blive fortsat, og det store nye sanatorium i Godthaab, der tages i brug i november i år, vil bidrage hertil.

Adgangen til administrativt at give bindende retsregler for Grønland er med den nye grundlov blevet begrænset, og regeringen har derfor taget forskellige lovgivningsspørgsmål op til behandling. I overensstemmelse med det grønlandske landsråds ønske vil der bl.a. blive fremsat lovforslag om retsplejens kontrol med administrativ frihedsberøvelse samt forslag til en jagtlov og en medhjælperlov for Grønland.

Også Færøerne er for tiden inde i en opbygningsperiode. I det forløbne år er således et af de største anlægsarbejder i Færøernes historie blevet fuldført, nemlig det store vandkraftværk ved Vestmanhavn, som kunne indvies i maj måned.

Forbindelsen med Færøerne er i den sidste tid blevet yderligere styrket, idet der nu er åbnet en telefonforbindelse mellem Færøerne og det øvrige Danmark.

Lagtinget har i den samling, som er afsluttet for kort tid siden, behandlet et af en særlig kommission udarbejdet udkast til oprettelse af et realkreditinstitut for Færøerne. Der må skabes øget mulighed for en pantsikret finansiering af færøske ejendomme og skibe, og som et resultat af kommissionens arbejde vil der blive fremsat et forslag om et låneinstitut for skibe.

Udgifterne til Danmarks forsvar har i en årrække været stadig stigende. De besparelser, som regeringen tog initiativet til i juli måned, førte til, at de beregnede nationale forsvarsudgifter i indeværende finansår på ialt 1055 mill. kr. blev reduceret til 905 mill. kr., hvortil kommer et bidrag på 35 mill. kr. til den fælles NATO-pulje til gennemførelse af visse militære anlægsarbejder. Ved disse besparelser fulgte man den retningslinie, at alle kontraherede anlægs- og bygningsarbejder skulle fortsættes og fuldendes og bestillinger på materielle leverancer opretholdes. Der vil tilsvarende blive søgt gennemført besparelser ved fastlæggelsen af forswarets budget for det kommende finansår.

Den fremadskridende opbygning af forsvaret medfører imidlertid stærk stigning af driftsudgifterne. For flyvevåbnets vedkommende vil der således trods besparelserne for det kommende finansår blive foreslået til drift og vedligeholdelse næsten en fordobling af det beløb, som flyvevåbnet har til rådighed i dette finansår.

Regeringens beslutning om at søge tjenestetiden nedsat fra 18 måneder til 16 måneder vil blive fastholdt. De af regeringen foreslåede genindkaldelser fra efteråret 1955 vil blive udskudt til efteråret 1956, og de styrker, der årligt indkaldes, vil blive nedbragt med ca. 3000 mand.

Blandt de lovgivningsspørgsmål, som folketinget vil blive stillet overfor i den kommende tid, skal først nævnes, at arbejdet med at forenkle og forbedre skattelovgivningen må fortsættes.

Der vil blive genfremsat lovforslag om byrdefordelingen mellem stat og kommune og om den direkte beskatning, herunder ydelse af børnetilskud. Ændringen af ejendomsbeskatningen må ske i sammenhæng med forhandlingerne om boligproblemerne og de forslag, som grundskyldskommissionens betænkning måtte give anledning til.

På de indirekte skatters område er undersøgelserne af mulighederne for en revision af denne lovgivning ført videre i sommerens løb, og regeringen vil, efterhånden som resultater foreligger, fremsætte lovforslag vedrørende de enkelte afgiftsområder. Der vil blive fremsat forslag om en ændring af motorafgifterne.

Det af regeringen udarbejdede forslag om en regulering af toldsatserne på visse varer vil blive tilstillet toldkommissionen.

Udvalget, der beskæftiger sig med spørgsmål om statens budget og regnskabsvæsen, har afgivet indstilling om en mere overskuelig opstilling af budgettet. Forslaget til finanslov for det kommende finansår vil fremtræde i den af udvalget foreslåede form,

Ved den ændring af boligstøtteleven, der er gennemført som led i de økonomiske foranstaltninger, som skal styrke valutastillingen, ydes statens tilskud til boligbyggeriet med et fast beløb efter boligens størrelse, og dette vil efterhånden bidrage til at mindske byggeomkostningerne. Samtidig hermed er boligstøtten beholdt det byggeri, der udføres til fordel for den mindrebemidlede del af befolkningen.

Det er regeringens opfattelse, at der ved de fortsatte forhandlinger om en ny

lovgivning om leje, boliganvisning og om statens støtte til boligbyggeri må tages hensyn til disse ændringer.

Forhandlingerne må fremskyndes mest muligt, men da de gældende love allerede udløber med udgangen af december måned, er det regeringens agt at fremsætte forslag om forlængelse af den bestående lovgivning indtil udgangen af maj måned 1955.

Loven om erhvervsøkonomiske foranstaltninger, vareforsyning m.v. blev i sidste folketingsår forlænget til 15. december 1954. Forslag til videreførelse af denne lovgivning vil snarest blive fremsat.

I december f. å. fremsatte regeringen forslag til lov om tilsyn med monopol og konkurrencebegrænsning. Dette lovforslag har været genstand for en grundig behandling i det nedsatte folketingsudvalg, og lovforslaget vil blive genfremsat. Regeringen lægger overordentlig vægt på dette lovgivningsarbejde, der tilsigter at fremme konkurrencen i næringslivet til gavn for de enkelte erhvervsvirksomheder og forbrugerne.

Samtidig vil man fremme bestræbelserne for en øget anvendelse af kvalitetsmærkning for en række forbrugsvarer. En særlig kommission arbejder med dette spørgsmål, og kommissionens arbejde forventes afsluttet i dette folketingsår.

Under de nuværende økonomiske forhold må regeringen anse det for særlig vigtigt, at arbejdet indenfor produktivitetsudvalgene fremmes.

Regeringen vil foreslå loven om opførelse af arbejderboliger på landet ændret, således at disse boliger også efter statslånenes indfrielse bliver forbeholdt arbejderne på landet. Man agter endvidere at fremsætte lovforslag om udlån til lejehusers overtagelse til selveje.

Der vil blive fremsat forslag til revision af den i 1949 gennemførte lov om jordfordeling mellem landejendomme. Mange steder – og særlig i de sønderjyske amter – foreligger betydningsfulde opgaver på dette område.

Regeringen agter at fortsætte arbejdet med en forbedring, udbygning og rationalisering af den sociale lovgivning, alt i det omfang og i den takt, som det

under hensyn til den økonomiske udvikling i landet må anses for forsvarligt.

Regeringen må anse det for meget ønskeligt, at der samles bredest mulig parlamentarisk tilslutning til en løsning af tanken om en folkepensionsordning, og forventer, at overvejelserne i folkeforsikringskommissionen kan føre til et positivt resultat.

Der vil blive fremsat forslag om, at der også i år ydes et særligt eengangstillæg til rentemodtagerne.

Spørgsmålet om indførelse af en appelinstans for invalideforsikringsrettens afgørelser er for tiden genstand for overvejelser, og der vil i indeværende år blive fremsat lovforslag herom.

Der vil blive fremsat forslag til ændring af svangerskabsloven og samtidig om forskellige ændringer i loven om mødrehjælpsinstitutioner.

På grundlag af den i august måned afgivne udvalgsbetænkning vil der blive fremsat forslag til en ny færdsels- og motorlov.

Regeringen må lægge megen vægt på, at det i forrige folketingsår fremsatte forslag til ændring af loven om "Ungdommens uddannelsesfond" færdigbehandles og ophøjes til lov.

Man har optaget landsbyskolens forhold til overvejelse med henblik på at lette adgangen til videre uddannelse.

I det forløbne år har erhvervslivet som helhed haft gunstige vilkår, men vor valutastilling er samtidig blevet alvorligt forringet.

Prisniveauet har været stabilt, og beskæftigelsen har været den bedste i mange år. Både landbrugets og industriens produktion har været stigende, og samtidig med den voksende produktion har store og stærkt valutakrævende investeringer fundet sted i næsten alle dele af erhvervslivet ved anskaffelse af maskiner og transportmidler, udvidelse af bygninger og for landbrugets vedkommende især i form af udvidelse af besætningerne. Den største stigning i industriproduktionen ligger i fremstillingen af maskiner og andre produktionsmidler, som er den del af produktionen, der i videst omfang går til eksport. Derimod har fremstillingen

af forbrugsvarer kun haft en mindre fremgang, hvilket hænger sammen med tilbagegangen for tekstil- og beklædningsindustrien.

Den høje beskæftigelse og voksende produktion har været ledsaget af en vækst i eksporten. Dette gælder ikke alene udførslen af landbrugsvarer og af fisk, men i særlig grad for industrielle produkter. Den tendens til stagnation eller direkte tilbagegang, der i 1952 og 1953 gjorde sig gældende for salget af danske industrivarer i udlandet, er således ophørt og afløst af fornyet fremgang. De økonomiske foranstaltninger, der nylig er truffet, tilsigter at fremme erhvervenes og ikke mindst industriens eksportevne og forøge landets muligheder for at udnytte de gunstige afsætningsforhold, der fortsat måtte gøre sig gældende både på de europæiske og de oversøiske markeder. Søfartens indtægter har det sidste år vist tendens til tilbagegang, men er nu atter stigende.

Den handelspolitiske udvikling har ikke på alle områder været tilfredsstillende i det forløbne år. Den uforandrede baconpris og den reducerede smørpris ved eksport til det engelske marked opfyldte ikke vore forhåbninger. Heller ikke for Vesttysklands vedkommende er de forventninger, man måtte nære om en friere import af fødevarer, blevet opfyldt.

Der skete gennem vinteren 1953-54 en betydelig forøgelse af den dansk-sovjetiske handel, navnlig gennem udvidelse af landbrugseksporten, og der er indgået ikke ubetydelige kontrakter om danske skibsleverancer til Sovjetunionen. Regeringen beklager, at denne vækst i handelen ikke har kunnet forøges yderligere gennem afslutningen af en ny handelsaftale.

Den stigende økonomiske aktivitet har særlig i det sidste halve år ført til en stærkere stigning i importen end i eksporten, og dette i forbindelse med andre forhold har svækket vor valutastilling.

Imod denne udvikling foretog regeringen sit første indgreb i april måned, bl.a. ved en reduktion i de offentlige anlægsudgifter og ved en begrænsning af bilimporten. I juni måned blev diskontoen forhøjet, og den 7. juli blev der truffet yderligere forholdsregler, der medførte betydelige nedsættelser i statsudgifterne.

Endelig fulgte folketingets indkaldelse i september, som resulterede i gennemførelsen af en række økonomiske foranstaltninger med henblik på at

dæmpe bygge- og anlægsvirksomheden og øge overskuddet på statsbudgettet for derigennem at bremse det indenlandske forbrug. Herved vil der skabes forudsætninger for at øge eksporten, og importen vil dæmpes.

De således gennemførte besparelser på statens budget og de vedtagne skatteforhøjelser vil øge overskuddet for indeværende finansår til ca. 250 mill. kr. og muliggøre et større overskud i det kommende finansår.

De trufne foranstaltninger svarer ikke til, hvad regeringen havde ønsket. Overskuddet på statens budget burde være forøget med et større beløb, særlig for indeværende år. De love og administrative beslutninger, der nu føres ud i livet, er imidlertid skridt i den rigtige retning og et godt udgangspunkt for den nødvendige fortsættelse af en stabiliserende økonomisk politik. Regering og folketing har her et fælles ansvar.

I den nuværende økonomiske situation må der lægges afgørende vægt på, at der tilvejebringes et større overskud på statens budget. Love eller andre forholdsregler, der medfører øgede udgifter, kan derfor kun gennemføres under forudsætning af tilsvarende indtægtsforøgelser eller nye besparelser for staten.

Regeringen ml bestræbe sig på at søge opnået bredest mulig tilslutning til en økonomisk politik, der sikrer kronens værdi, fastholder høj produktion og beskæftigelse og samtidig fjerner tendensen til økonomisk uligevægt og valutaunderskud. Det må være et væsentligt mål for den økonomiske politik at forbedre valutastillingen.

Regeringen har sin opmærksomhed henvendt på, at der selv med den nuværende gunstige beskæftigelse er lokale områder, hvor især de ufaglærte hidtil har været ramt af en højere grad af ledighed end i det øvrige land. Man søger bl.a. i samarbejde med arbejdsmarkedskommissionen at finde frem til praktiske foranstaltninger, der kan bidrage til dette problems løsning. Herunder ml landvindings- og grundforbedringsarbejder blive taget i betragtning.

På samme måde er regeringen opmærksom på ønskeligheden af en højere grad af bevægelighed på arbejdsmarkedet, såvel geografisk som mellem fagene indbyrdes.

Regeringen vil fortsætte de bestræbelser, som f.eks. gennem statens

arbejdsmandskursus er udfoldet for at forøge de ufaglærtes beskæftigelsesmulighed og dygtiggøre dem for dermed at afhjælpe knaphed på arbejdskraft, bl.a. i byggefagene.

Man arbejder også på at løse de problemer, som vil rejse sig, når de store årgange i de kommende år rykker ind på arbejdsmarkedet. Udover de undersøgelser og drøftelser, arbejdsmarkedskommissionen foretager i denne forbindelse, har regeringen anmodet lærlingekommissionen om at fremskynde sit arbejde.

De igangværende undersøgelser vedrørende investeringsbehovet på længere sigt vil iøvrigt blive fortsat. I den øjeblikkelige situation må ønsket om en begrænsning af de offentlige investeringer have betydelig vægt, men regeringen er opmærksom på, at investeringer i de offentlige værker, telefon og telegraf samt på hele trafikområdet er af stor betydning for produktionsudviklingen. Der foretages for tiden en opstilling over den rækkefølge, hvori de foreliggende opgaver bør løses.

Danmark har i det forløbne folketingsår deltaget i det internationale økonomiske samarbejde efter de samme positive retningslinier som hidtil. I organisationen for europæisk økonomisk samarbejde har man fra dansk side fortsat peget på, at der til trods for den almindelige bekendelse til en fri og uhindret samhandel mellem de europæiske lande efter dansk opfattelse snarere er sket en styrkelse af landbrugsprotektionismen. Udviklingen i visse landes toldlovgivning virker således i praksis som en forskelsbehandling til ugunst for dansk økonomi.

Danmark har været repræsenteret i det ministerudvalg, som indenfor organisationen for europæisk økonomisk samarbejde arbejder med problemet om at gennemføre friere adgang til at omveksle europæisk valuta med amerikanske dollars.

I indeværende efterår indledes internationale forhandlinger om en revision af den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel. Under disse forhandlinger, som vil være af betydning for fremtidens handels- og toldpolitiske udvikling, vil regeringen støtte bestræbelser for en fæstnelse af overenskomstens regler, der navnlig tilsigter at hindre forskelsbehandling i den internationale handel.

Af den redegørelse, jeg her har givet, vil det fremgå, at landets økonomiske stilling fortsat må påkalde den største opmærksomhed.

Det er regeringens håb, at det må lykkes at samle alle ansvarsbevidste kræfter i det høje ting om et konstruktivt arbejde for at løse de opgaver, tinget vil blive stillet overfor.

Vort folkestyre og vor demokratiske forfatning bygger på den forudsætning, at problemerne løses ved forhandling og samarbejde under en fri meningsudveksling. Det er regeringens overbevisning, at folketinget i det år, vi nu går ind i, i overensstemmelse med vore demokratiske idealer og traditioner vil udføre et arbejde til gavn for vort land.

Jeg foreslår, at vi indleder det nye folketingsår med et trefoldigt: Danmark leve!

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/hans-hedtofts-tale-ved-folketingets-abning>